

## **ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

завідувача кафедри загальної хірургії №2  
НМУ імені О.О. Богомольця МОЗ України,  
доктора медичних наук, професора

**Іоффе Олександра Юлійовича**

на дисертаційну роботу аспіранта кафедри хірургії № 3 Одеського  
національного медичного університету МОЗ України

**Грубника Віктора Володимировича**

**«Обґрунтування доцільності використання сіток при лапароскопічному  
оперативному лікуванні хворих з великими грижами стравохідного  
отвору діафрагми»**

представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 41.600.010, що  
утворена наказом МОН України №1136 від 26.10.2021р. для розгляду та  
проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора  
філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222  
«Медицина»

### **1. Актуальність роботи.**

На сьогоднішній день грижі стравохідного отвору діафрагми є досить актуальною проблемою та зустрічаються у 15-20 % дорослого населення розвинених країн. Великі параезофагеальні грижі стравохідного отвору діафрагми можуть приводити до серйозних ускладнень, таких як хронічна анемія, розвиток стравоходу Баретта, заворот шлунка та інші. Лапароскопічна крурорафія в поєднанні з повною або частковою фундопликацією є “золотим стандартом” лікування хворих з великими параезофагеальними грижами. Суттєвим недоліком лапароскопічних антирефлюксних операцій при наявності великих ГСОД вважають високий ризик рецидиву грижі, частота якого досягає за даними різних авторів до 50%

Використання сітчастих імплантатів призвело до істотного зниження частоти рецидивів. У той же час сітчасті імплантати з поліпропілену,

політетрафторетилену, біологічних матеріалів можуть стати причиною розвитку серйозних післяопераційних ускладнень. Сітчасті імпланти можуть викликати утворення рубців, стриктур, перфорацію стравоходу, що спричиняє необхідність виконання повторних травматичних оперативних втручань аж до резекції стравоходу і кардіального відділу шлунку. Тому залишається актуальним питання о необхідності використання сітчастих імплантів у хворих з ГСОД. Методика аллопластики повинна бути безпечною та надійною і мати об'єктивні показання до використання.

Автор у дисертаційній роботі вивчає актуальні питання об доцільності використання сітчастих імплантів у хворих з великими та ГСОД, та факторів які можуть призводити до виникнення рецидивів гриж. Тому обраний напрямок дослідження, присвячений покращенню результатів хірургічного лікування хворих з великими ГСОД, створення показань до використання сітчастих імплантів на підставі вивчення біологічних властивостей тканин стравохідно-шлункового переходу, розробки та впровадження нового способу алопластики, який дає змогу фіксувати сітчастий імплантат без використання швів, є вкрай необхідним та актуальним.

## **2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами**

Дисертаційна робота виконана як складова частина НДР кафедри хірургії № 3 ОНМедУ: «Покращення результатів діагностики, мультимодального лікування та реабілітації хворих з місцево-розповсюдженими та метастатичними пухлинними захворюваннями, ішемічними ураженнями головного мозку, каротидним атеросклерозом, варикозною хворобою нижніх кінцівок, післяопераційними вентральними грижами» № держреєстрації 76.01.18.1014/0117U007498.

## **3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації.**

Завдання дослідження цілком відповідають поставленій меті. В роботі представлений аналіз 263 пацієнтів. В роботі представлений аналіз достатнього для висновків клінічного матеріалу. Обробка результатів проведена із застосуванням адекватних методів статистичного аналізу, що забезпечує надійність висновків роботи. Всі положення дисертації достатньо обґрунтовані, висновки базуються на результатах проведеного наукового дослідження. Всі висновки відповідають поставленим в роботі завданням. Для статистичного аналізу користувались ліцензійною програмою Microsoft EXCEL XP із застосуванням Statistica 10.0.

#### **4. Новизна дослідження та одержаних результатів**

Автором вперше було вивчено зв'язок, між зниженим вмістом кількісного співвідношення складу колагену I та III типу в зв'язковому апараті стравохідно-шлункового переходу та розміром грижового дефекту, що може бути підставою до використання сітчастих імплантатів у хворих з великими ГСОД.

Автором вперше була запропонована та апробована оригінальна методика вимірювання сил натягу швів при виконанні лапароскопічної крурорафії та вивчен кореляційний зв'язок між силою натягу швів крурорафії розміром грижового дефекту, віком, індексом маси тіла, та прорізуванням тканин ніжок діафрагми.

Дисертантом була запропонована оригінальна методика алопластики великих гриж стравохідного отвору діафрагми де був вперше використаний сітчастий імплантат, що самофіксується для зміцнення швів крурорафії.

Автором був проведений порівняльний аналіз різних типів сітчастих імплантатів для пластики стравохідного отвору діафрагми.

#### **5. Теоретичне значення результатів дослідження**

В дисертаційній роботі автор теоретичне обґрунтовує необхідність використання сітчастих імплантатів при хірургічному лікуванні великих гриж стравохідного отвору діафрагми. Також дисертантом обґрунтовані

причини виникнення рецидивів у післяопераційному періоді у хворих з великими ГСОД.

#### **6. Практичне значення результатів дослідження.**

Дисертаційна робота є фундаментальним дослідженням. Її результати мають практичне значення і можуть використовуватися в клінічній практиці для покращення результатів пластики великих гриж стравохідного отвору діафрагми. Розроблено спосіб «Спосіб лапароскопічної пластики гриж стравохідного отвору діафрагми з використанням поліпропіленового сітчастого імплантату» Патент України на винахід № 113697 від 15.12.2015.

Застосування розробленого способу використання сітчастих імплантатів дозволило знизити число рецидивів у віддалені строки спостереження у 9 разів та досягнути покращення якості життя хворих з великими грижами стравохідного отвору діафрагми в 1,55 разів згідно опитувальників якості життя.

#### **7. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях.**

За матеріалами дисертації опубліковано 7 наукових статей в фахових виданнях, рекомендованих МОН України, 1 стаття у закордонному науковому періодичному виданні (Німеччина), яка внесена до наукометричних баз Scopus та Web of Science. 10 тез доповідей в матеріалах міжнародних і вітчизняних конгресів та отримано 1 патент на винахід.

#### **8. Структура і зміст дисертації.**

Дисертація Грубника В.В. побудована традиційно та виконана відповідно до загальноприйнятої форми у відповідності до вимог МОН України. Дисертація складається з анотації, вступу, огляду літератури, опису матеріалів та методів дослідження, 4 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, списку використаних джерел літератури. Робота містить 18 таблиць та 24 рисунка. Список літератури складається зі 160 літературних джерел.

У вступі обґрунтовується актуальність досліджень, її зв'язок з науковою тематикою, мета, завдання, методи дослідження, наукова і практична новизна.

Огляд літератури викладений на 24 сторінках, в ньому представлений аналіз сучасного стану проблеми лікування гриж стравохідного отвору діафрагми. Є підрозділ, присвячений ускладненням використання різних типів сітчастих імплантатів, викладені основні шляхи вирішення цієї проблеми. Окремо висвітлена проблема високого числа рецидивів та незадовільних результатів операцій з приводу великих гриж стравохідного отвору діафрагми. Автор демонструє добре знання кола проблем, що стосуються застосування різних типів сітчастих імплантатів. Але підкреслює, що досі недостатню увагу приділяли вивченню алгоритму використання сітчастих імплантатів та об'єктивних показань щодо їх застосування.

В розділі, присвяченому матеріалам та методам дослідження, що викладений на 41 сторінці, представлені повні дані про состав груп дослідження, клінічні та демографічні характеристики груп хворих, що входили в проспективне рандомізоване дослідження, клініко-патоморфологічне дослідження, клініко-експериментальне дослідження та ретроспективний аналіз. Представлені характеристики свідчать про збіжність характеристик груп за всіма основними ознаками, що включають вік, стать, наявність супутньої патології, тип та розмір грижі стравохідного отвору діафрагми та інше. Приведений достатній об'єм передопераційних досліджень. Автором ретельно описана методика вимірювання сили натягу швів крурорафії, імуногістохімічні методи, та методи операцій, з використанням різних типів сітчастих імплантатів. Також велику увагу присвячено опису методики інтраопераційного вимірювання площі стравохідного отвору діафрагми, цілодобової Ph-метрії та вивчення якості життя за опитувальником GERD-HRQL. Також детально описано про використане в роботі технічне обладнання та методи статистичного аналізу.

В наступному, третьому розділі представлені результати вивчення складу колагену I та III типу в діафрагмально-стравохідній зв'язці у пацієнтів з великими ГСОД і аутопсійних зразків діафрагмально-стравохідній зв'язки у трупів з підтвердженою відсутністю ГСОД.

Особливу увагу приділено вивченню кореляції між кількісним співвідношенням колагену та розміру грижового дефекту, віком, статтю та індексом маси тіла.

В четвертому розділі розглядаються результати вимірювання сили натягу швів крурорафії у хворих з ГСОД. В даному розділі автор аналізує отриманий в результаті вимірювань величина сили натягу та вивчається її кореляційна залежність з площею стравохідного отвору діафрагми, віком, індексом маси тіла та іншими показниками.

В п'ятому розділі приведені дані про порівняльну оцінку ефективності розробленого оригінального способу застосування сітчастого імплантату, що самофіксується і звичайної круропластики. Розділу виділено 7 сторінок дисертаційної роботи. Цей розділ містить порівняльні показники результатів оперативного лікування хворих з великими ГСОД за різними способами виконання оперативних втручань. Автором розставлені акценти і звернуто увагу на дані, що відрізняються. Приведені дані про статистичний аналіз результатів. Вказано, які данні мають достовірні статистичні відмінності. Особливу увагу приділено також вірогідному покращенню якості життя в групі де використовували сітчастий імплантат.

Шостий розділ викладений на 7 сторінках, містить результати ретроспективного аналізу порівняння ефективності різних типів сітчастих імплантатів та звичайної крурорафії. В даному розділі автор спрямовує акцент на віддалені строки спостереження до 5 років.

Сьомий розділ традиційно присвячений аналізу і узагальненню результатів дослідження. В ньому міститься ретельний аналіз отриманих результатів дослідження. Обсяг розділу – 14 сторінок. Приведені найбільш

суттєві дані, що стосуються актуальності обраної теми, матеріалів та методів, даних власних досліджень, що дозволяє зробити адекватний висновок щодо всієї роботи в цілому.

Основні положення дисертаційної роботи чітко обґрунтовані, висновки засновані на результатах проведеного наукового дослідження, відповідають поставленим завданням, є лаконічними, завершеними та інформативними. Практичні рекомендації викладені стисло й вдало підсумовують нові технічні підходи використані дисертантом.

**9. Завершеність дисертаційної роботи та зауваження щодо її змісту та оформлення.** Отримані результати дисертаційної роботи є чітко представлені та сформульовані. В ході рецензування виникли наступні зауваження: в дисертаційній роботі зустрічаються окремі стилістичні помилки та повторення; бажано б було більш детально описати техніку вимірювання сили натягу швів крурорафії. Але зазначені недоліки не мають принципового значення і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи. В процесі аналізу роботи виникли наступні запитання до дисертанта:

1. Який відсоток пацієнтів був спостережений впродовж 5 років?
2. Чи були випадки при яких потрібно було додатково фіксувати сітчастий імплантат ProGrip?

**10. Відповідність дисертації встановленим вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії**

Основні теоретичні та наукові положення дисертаційної роботи відображені в анотації в повному обсязі. Дисертація відповідає спеціальності.

**11. Висновок.** Дисертація Грубника Віктора Володимировича «Обґрунтування доцільності використання сіток при лапароскопічному оперативному лікуванні хворих з великими грижами стравохідного отвору діафрагми» є завершеною науковою працею, отримані нові дані, вирішують важливе наукове питання, а саме: необхідність використання сітчастих імплантатів у хворих з великими грижами стравохідного отвору діафрагми.

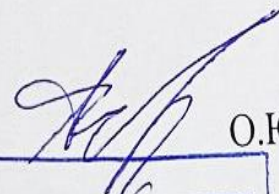
за актуальністю теми, обсягом проведених досліджень, викладеним матеріалом, обґрунтованістю висновків, науковою новизною і практичним значенням дисертація повністю відповідає пп. 10, «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 р., відносно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальністю 222 «Медицина», а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент

завідувач кафедри загальної хірургії №2

НМУ імені О.О. Богомольця МОЗ України,

доктор медичних наук професор



О.Ю. Іоффе

Підпис \_\_\_\_\_  
**ЗАСВІДЧУЮ**  
ВУЧЕНИЙ СЕКРЕТАР УНІВЕРСИТЕТУ  
"08. 12. 20" \_\_\_\_\_

